

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทย

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ ลับ ที่ ธพท. สคต. ๑๓๕๒/๒๕๕๓ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๓ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ในการอายัดทรัพย์สินของบุคคลต่าง ๆ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธพท.) ได้ร้องทุกข์กล่าวโทษ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๔๖ ทศ^๑ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่แก้ไขแล้ว หรือมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่แก้ไขแล้ว แล้วแต่กรณี ปรากฏว่ามีสถาบันการเงินบางแห่งมิได้อายัดทรัพย์สินของบุคคลต่าง ๆ ตามคำสั่งของ ธพท. แต่เนื่องจากกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวมิได้กำหนดโทษที่จะลงแก่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธพท. โดยกำหนดแต่เพียงว่าการยึดหรืออายัดทรัพย์สินให้นำบทบัญญัติประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงก่อให้เกิดอุปสรรคต่อการดำเนินการกับสถาบันการเงินที่ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธพท. ธพท. จึงขอ

ส่งพร้อมหนังสือ ลับ ที่ นร ๐๖๐๑/๐๐๑๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๔๖ ทศ ในกรณีที่ปรากฏหลักฐานว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๔๖ นว และธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่าหากปล่อยเน้นช้าไว้ อาจเกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้นหรือทรัพย์สินซึ่งตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นของบุคคลนั้น แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีมีการฟ้องคดีต่อศาลให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ศาลที่มีเขตอำนาจจะสั่งขยายระยะเวลาออกไปอีกตามคำขอของธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้

ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่งให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลดังกล่าวจะหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ ให้ศาลอาญามีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนได้ ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน เมื่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือบุคคลที่ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมอบหมายแจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจทราบ ให้อธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวได้เป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวันจนกว่าศาลอาญาจะมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งของศาลอาญาหรือของอธิบดีกรมตำรวจที่สั่งตามวรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

หรือว่าเมื่อ ธปท. ได้มีคำสั่งให้อายัดทรัพย์สินของบุคคลใดตามบทบัญญัติดังกล่าว โดยห้ามมิให้ทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกอายัด แต่ผู้ที่ได้รับคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธปท. โดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว เจตนาไม่ปฏิบัติตามคำสั่งโดยทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้นหรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกอายัด ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธปท. ดังกล่าว จะมีความผิดอาญาตามกฎหมายใดหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหาหรือข้ออ้างต้นโดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมสรรพากรและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) และผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า โดยที่ มาตรา ๔๖ ทศ^๖ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๒๘ และ มาตรา ๗๕ เตรส^๗ แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๔ ได้บัญญัติให้ ธปท. มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลใดหรือทรัพย์สินซึ่ง

^๖ มาตรา ๗๕ เตรส ในกรณีปรากฏหลักฐานว่าบุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๗๕ ทวิ มาตรา ๗๕ ตริ มาตรา ๗๕ จัตวา มาตรา ๗๕ เบญจ มาตรา ๗๕ ฉ มาตรา ๗๕ สัตต มาตรา ๗๕ อัฏฐ มาตรา ๗๕ นว มาตรา ๗๕ ทศ หรือมาตรา ๗๕ เอกาทศ และธนาคารแห่งประเทศไทยเห็นว่า หากปล่อยเน้นเข้าไว้อาจเกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของบุคคลนั้น หรือทรัพย์สินซึ่งตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นของบุคคลนั้น แต่จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินไว้เกินกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวันไม่ได้ เว้นแต่ในกรณีที่มีการฟ้องคดีต่อศาล ให้คำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวยังคงมีผลต่อไปจนกว่าศาลจะสั่งเป็นอย่างอื่น ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถฟ้องคดีได้ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ศาลที่มีเขตอำนาจจะสั่งขยายระยะเวลาออกไปอีกตามคำขอของธนาคารแห่งประเทศไทยก็ได้

ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง

การยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามวรรคหนึ่ง ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีตามวรรคหนึ่ง เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่า บุคคลดังกล่าวจะหลบหนีออกนอกราชอาณาจักร เมื่อธนาคารแห่งประเทศไทยร้องขอ ให้ศาลอาญามีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนได้ ในกรณีฉุกเฉินที่มีความจำเป็นรีบด่วน เมื่อผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยหรือบุคคลที่ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยมอบหมายแจ้งให้อธิบดีกรมตำรวจทราบ ให้อธิบดีกรมตำรวจมีอำนาจสั่งห้ามมิให้บุคคลนั้นออกนอกราชอาณาจักรไว้ก่อนเป็นการชั่วคราวได้เป็นเวลาไม่เกินสิบห้าวันจนกว่าศาลอาญามีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งของศาลอาญาหรือของอธิบดีกรมตำรวจที่สั่งตามวรรคสี่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี และปรับไม่เกินหนึ่งล้านบาท

^๗ มาตรา ๑๒ ทวิ เมื่อได้มีคำสั่งยึดหรืออายัดตามมาตรา ๑๒ แล้ว ห้ามผู้ใดทำลาย ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่บุคคลอื่นซึ่งทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดดังกล่าว

ตามกฎหมายอาจถือได้ว่าเป็นของบุคคลใด ๆ ที่ปรากฏหลักฐานแก่ ธปท. ว่าได้กระทำความผิดตามบทบัญญัติต่าง ๆ ที่กำหนดในมาตรา ๔๖ ทศ และมาตรา ๗๕ เตรส ดังกล่าว และให้ ธปท. มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานของ ธปท. เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินนั้นได้ โดยให้นำบทบัญญัติการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งการกำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลมในลักษณะเช่นนี้ ย่อมหมายความว่าให้นำมาใช้บังคับเฉพาะวิธีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินตามที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากรเท่านั้น แต่มิได้หมายความว่าให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒ ทวิ^๔ และมาตรา ๓๕ ทวิ^๕ อันเป็นบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษทางอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลมด้วย เพราะบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษจะนำมาใช้บังคับโดยอนุโลมได้ก็ต่อเมื่อมีกฎหมายกำหนดให้นำมาใช้บังคับแก่การนั้นไว้โดยชัดแจ้ง และเมื่อมาตรา ๔๖ ทศ และมาตรา ๗๕ เตรส ดังกล่าวมิได้กำหนดโดยชัดแจ้งให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับกับการยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยอนุโลมด้วยแล้ว กรณีจึงไม่อาจนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของ ธปท. ตามมาตรา ๔๖ ทศ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ หรือมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ฯ ได้

ส่วนข้อหาหรือที่ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธปท. ดังกล่าวจะมีความผิดตามกฎหมายอื่นหรือไม่ นั้น เห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ฯ จะมีได้บัญญัติให้พนักงานของ ธปท. เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาก็ตาม แต่เมื่อพนักงานของ ธปท. ได้รับการแต่งตั้งตามมาตรา ๔๖ ทศ และมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินอันเป็นการใช้อำนาจของรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานของ ธปท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งดังกล่าวจึงเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ที่ได้วินิจฉัยไว้แล้วในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของ

^๔ มาตรา ๓๕ ทวิ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ ทวิ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี และปรับไม่เกินสองแสนบาท

ในกรณีผู้กระทำความผิดตามวรรคหนึ่งเป็นนิติบุคคล กรรมการผู้จัดการ ผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้ในวรรคหนึ่งด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

^๕ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง สถานะทางกฎหมายของพนักงานของรัฐในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๖/๑๕๓ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (เรื่องเสร็จที่ ๑๘๖/๒๕๔๔)

เจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙^๖ ว่า ในกรณีที่ไม่มีกฎหมายบัญญัติอย่างชัดเจนให้ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ต้องพิจารณาว่าการแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่นั้นเป็นการแต่งตั้งเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่หรือไม่ หากเป็นการแต่งตั้งเพื่อให้บุคคลดังกล่าวใช้อำนาจรัฐในการปฏิบัติหน้าที่ เช่น ในการสั่งการ การออกคำสั่งทางปกครอง หรือในการบังคับใช้กฎหมาย บุคคลผู้นั้นก็มีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น เมื่อพนักงานของ ธปท. ซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้ดำเนินการยึดหรืออายัดทรัพย์สินเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธปท. จึงอาจมีความผิดตามมาตรา ๑๔๑^๗ มาตรา ๑๔๒^๘ หรือมาตรา ๓๖๘^๙ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ทั้งนี้ แล้วแต่ข้อเท็จจริงตามแต่กรณี และถ้าผู้ฝ่าฝืนคำสั่งอายัดทรัพย์สินของ ธปท. เป็นพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐตามบทนิยามคำว่า “พนักงาน” ในมาตรา ๓^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๐๒ และได้กระทำการใด ๆ ซึ่งกฎหมายดังกล่าวบัญญัติให้เป็นความผิด ผู้นั้นก็อาจมีความผิดตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับเรื่องนั้น ๆ นอกจากนั้น ถ้าผู้กระทำการฝ่าฝืนมีเจตนาเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ของตนหรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนก็อาจมีความผิดตามมาตรา ๓๕๐^{๑๑}

^๖ มาตรา ๑๔๑ ผู้ใดถอน ทำให้เสียหาย ทำลาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตราหรือเครื่องหมายอันเจ้าพนักงานได้ประทับหรือหมายไว้ที่สิ่งใด ๆ ในการปฏิบัติการตามหน้าที่เพื่อเป็นหลักฐานในการยึด อายัด หรือรักษาสิ่งนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๗ มาตรา ๑๔๒ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้ หรือส่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าเจ้าพนักงานจะรักษาทรัพย์สินหรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือส่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๘ มาตรา ๓๖๘ ผู้ใดทราบคำสั่งของเจ้าพนักงานซึ่งสั่งการตามอำนาจที่มีกฎหมายให้ไว้ ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งนั้นโดยไม่มีเหตุหรือข้อแก้ตัวอันสมควร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบวัน หรือปรับไม่เกินห้าร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการสั่งเช่นว่านั้นเป็นคำสั่งให้ช่วยทำกิจการในหน้าที่ของเจ้าพนักงาน ซึ่งกฎหมายกำหนดให้สั่งให้ช่วยได้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^๙ มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“พนักงาน” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละห้าสิบเป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

^{๑๐} มาตรา ๓๕๐ ผู้ใดเพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ของตนหรือของผู้อื่นได้รับชำระหนี้ทั้งหมดหรือแต่บางส่วน ซึ่งได้ใช้หรือจะใช้สิทธิเรียกร้องทางศาลให้ชำระหนี้ ย้ายไปเสีย ซ่อนเร้น หรือโอนไปให้แก่ผู้อื่นซึ่งทรัพย์สินใดก็ดี แกล้งให้ตนเองเป็นหนี้จำนวนใดอันไม่เป็นความจริงก็ดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่พันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๑๑} มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น

แห่งประมวลกฎหมายอาญาอีกด้วย

อย่างไรก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) เห็นว่า ประเด็นปัญหาว่า การนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลมกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๔๖ ทศ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ หรือมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ฯ ได้หรือไม่ นั้น เป็นปัญหาข้อกฎหมายสำคัญที่มีผลแก่การยกเว้นกฎหมายเกี่ยวกับการนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษของกฎหมายมาใช้บังคับโดยอนุโลมต่อไป จึงเป็นปัญหาสำคัญที่ควรวินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่คณะกรรมการกฤษฎีกา

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงอาศัยบทบัญญัติข้อ ๑๓ (๒) ของระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกา ว่าด้วยการประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา พ.ศ. ๒๕๒๒ จัดให้มีการประชุมใหญ่คณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อวินิจฉัยเฉพาะในปัญหาว่า จะนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลมกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๔๖ ทศ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ หรือมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ฯ ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ได้พิจารณาประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า การบัญญัติให้นำบทบัญญัติของกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลมเป็นวิธีการร่างกฎหมายแบบหนึ่งที่เป็นและมีประโยชน์ในด้านประหยัดเวลาในการร่างกฎหมาย ลดปริมาณของบทกฎหมายโดยไม่ต้องบัญญัติซ้ำซ้อนในเรื่องทำนองเดียวกัน และลดความยุ่งยากที่จะเกิดขึ้นจากการคิดบทบัญญัติขึ้นใหม่ให้แตกต่างไปจากเดิม โดยนำบทบัญญัติเดิมซึ่งได้มีการนำมาใช้บังคับแล้วและไม่เคยเกิดปัญหามาใช้บังคับ แทนการคิดบทบัญญัติขึ้นใหม่ซึ่งอาจไม่ครบถ้วนหรือก่อให้เกิดปัญหาในการตีความได้ นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติบ่อยครั้งที่การกำหนดให้นำบทบัญญัติของกฎหมายอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลม ทำให้กฎหมายสามารถผ่านการพิจารณาของรัฐสภาได้โดยง่ายปราศจากความยุ่งยากทางการเมือง ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) เห็นว่า หลักการที่กล่าวมาข้อมเป็นหลักการที่นำมาใช้สำหรับการบัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษของกฎหมายหนึ่งมาใช้บังคับแก่การกระทำในอีกกฎหมายหนึ่งด้วย เพราะเป็นวิธีการร่างกฎหมายแบบหนึ่งเพื่อนำบทบัญญัติของกฎหมายอื่นมาใช้โดยอนุโลม แต่ในกรณี

เท่านั้น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปและไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎหมายหรือข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วย โดยอนุโลม

เช่นว่านี่ก็จะต้องนำมาใช้ด้วยความระมัดระวังและต้องตีความการนำมาใช้โดยเคร่งครัด

สำหรับประเด็นปัญหาที่หาเรื่องนี้ โดยที่บทบัญญัติมาตรา ๒๙* [๑๑] ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย วางหลักกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของบุคคลไว้โดยชัดแจ้งว่า การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้จะกระทำต่อเมื่อเป็นกรณีข้อยกเว้น ประกอบกับมาตรา ๓๒^{๑๖} ของรัฐธรรมนูญฯ ได้บัญญัติเป็นหลักไว้ว่า บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้ อันเป็นหลักอย่างเดียวกับที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒^{๑๗} แห่งประมวลกฎหมายอาญา กรณีจึงหมายความว่า การกำหนดให้บุคคลต้องรับโทษทางอาญาซึ่งมีผลกระทบต่อชีวิตร่างกายและเสรีภาพของบุคคล เป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญฯ การนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลมต้องอยู่ภายใต้หลักกฎหมายตามมาตรา ๓๒ ของรัฐธรรมนูญฯ และมาตรา ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา เช่นกัน กล่าวคือ ต้องมีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้นำบทกำหนดความผิดอาญาและบทกำหนดโทษของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้นมาใช้บังคับแก่การนั้นเพราะบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ หากไม่มีการบัญญัติเรื่องบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษว่าให้นำมาใช้บังคับโดยชัดแจ้งแล้ว ผู้กระทำการตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดย่อมไม่อาจทราบได้ว่า เมื่อตนกระทำการดังกล่าวแล้วจะเป็นความผิดและจะต้องได้รับโทษอาญา และก็จะมีส่วนเหมือนว่า กฎหมายนั้นมิได้บัญญัติบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษสำหรับการกระทำดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะแต่อย่างใด

ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) โดยมติเสียงข้างมาก จึงเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ว่า ในเมื่อมาตรา ๔๖ ทศ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ พ.ศ. ๒๕๒๘ และมาตรา ๗๕ เตรส แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจ

^{๑๖} มาตรา ๓๒ บุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่กำหนดไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำความผิดมิได้

^{๑๗} มาตรา ๒ บุคคลจักต้องรับโทษในทางอาญาต่อเมื่อได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้ในขณะกระทำนั้นบัญญัติไว้เป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้นต้องเป็นโทษที่บัญญัติไว้ในกฎหมาย

ถ้าตามบทบัญญัติของกฎหมายที่บัญญัติในภายหลัง การกระทำเช่นนั้นไม่เป็นความผิดต่อไป ให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด และถ้าได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษแล้ว ก็ให้ถือว่าผู้นั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดนั้น ถ้ารับโทษอยู่ก็ให้การลงโทษนั้นสิ้นสุดลง

เงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๘ บัญญัติให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลรัษฎากรเรื่องการยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงหมายความว่าให้นำบทบัญญัติมาตรา ๑๒^{๑๔} แห่งประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่ไม่หมายความรวมถึงให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษที่บัญญัติไว้ในประมวลรัษฎากรมาใช้บังคับด้วย กรณีจึงไม่อาจนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามมาตรา ๑๒ ทวิ และมาตรา ๓๕ ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร มาใช้บังคับกับผู้ฝ่าฝืนคำสั่งยึดหรืออายัดของธนาคารแห่งประเทศไทยตามมาตรา ๔๖ ทศ หรือมาตรา ๗๕ เตราส ดังกล่าวได้

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศานต์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤษภาคม ๒๕๔๕

---

^{๑๔} มาตรา ๑๒ ภาษีอากรซึ่งต้องเสียหรือนำส่งตามลักษณะนี้ เมื่อถึงกำหนดชำระแล้ว ถ้ามิได้เสียหรือนำส่งให้ถือเป็นภาษีอากรค้าง

เพื่อให้ได้รับชำระภาษีอากรค้าง ให้อธิบดีมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรหรือนำส่งภาษีอากรได้ทั่วราชอาณาจักรโดยมิต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือสั่ง อำนาจดังกล่าวอธิบดีจะมอบให้รองอธิบดีหรือสรรพากรเขตก็ได้

ในจังหวัดอื่นนอกจากกรุงเทพมหานคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอมีอำนาจเช่นเดียวกับอธิบดีตามวรรคสองภายในเขตท้องที่จังหวัดหรืออำเภอนั้น แต่สำหรับนายอำเภอ นั้น จะใช้อำนาจสั่งขายทอดตลาดได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

วิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุวัติรัฐมนตรี

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว ให้หักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและการขายทอดตลาดและเงินภาษีอากรค้าง ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของทรัพย์สิน

ผู้ต้องรับผิดชอบเสียภาษีอากรตามวรรคสอง ให้หมายความรวมถึง ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกไม่จำกัดความรับผิดในห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลด้วย